

بسم الله الرحمن الرحيم

تاریخ: ۱۳۹۵/۱۰/۲۳

موضوع: ارزش و اهمیت خوش اخلاقی از دیدگاه اهل بیت (علیهم السلام)

برنامه اخلاق علوی

مجری:

بسم الله الرحمن الرحيم

سر سلسله اهل ولا را صلوات

سر خیل تمام اولیا را صلوات

بر حجت حق وصی والای رسول

یعنی که علی مرتضی را صلوات

«اللهم صل علی محمد و آل محمد و عجل فرجهم»

سلام و درود به پیشگاه نازنین و مهربان تک تک شما بینندگان عزیز و ارجمند و دوست داشتنی «شبکه جهانی ولایت». ان شاءالله هرکجا که هستید خوب و خوش و سلامت باشید.

نازنین وجودهای ما در شمال و جنوب و شرق و غرب ایران اسلامی و بزرگواران در جای جای این کره خاکی بهترینها را برایتان آرزومندم. با برنامه زنده «اخلاق علوی» خدمت شما رسیدیم.

هفته گذشته برنامه ما در ساعت دیگری بود، اما قرار است تا اطلاع ثانوی برنامه ما در همین ساعت یعنی ۱۸:۳۰ به وقت ایران برگزار شود و تا ساعت ۲۰ به مدت یک ساعت و نیم خدمت عزیزان هستیم.

ما می‌خواهیم از اخلاق شخصیت بزرگواری برای شما بگوییم که بهترین نمونه و اسطوره اخلاق در عالم هست؛ ما از اخلاق علوی و وجود نازنین حضرت امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) برای شما صحبت می‌کنیم.

عزیزان بیننده از برنامه گذشته ما خیلی استقبال کردید. پیام‌های زیادی به دست ما رسید که تشکر کردید و بیان کردید که نیاز است امروز افراد جامعه ما و خانواده‌های ما به این اخلاق نیاز دارد و درواقع همه ما نیازمند به اخلاق علوی هستیم.

زمانی که شخصیتی همانند امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) داریم که در همه برهه‌های زندگی از نظر اخلاقی و از نظر ابعاد مختلف حرف برای گفتن دارد و می‌تواند الگو و درس برای ما باشد، چه بهتر که اخلاق این وجود نازنین را سرلوحه زندگی خود قرار دهیم.

البته قبل از الگو گرفتن از وجود نازنین حضرت امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) باید اخلاق علوی را بدانیم و ان‌شاءالله بتوانیم به آن عمل کنیم.

راه‌های ارتباطی که برای شما زیرنویس شده است در اختیار شما قرار دارد. سامانه پیام کوتاه ما که در ذهن مبارکتان هست؛ «۳۰۰۰۱۲۰۳» شماره‌ای است که عزیزان بیننده‌ای که در ایران اسلامی هستند به راحتی می‌توانند از این طریق برای ما پیام بدهند.

شماره دیگری هم برای شما زیرنویس شده است که می‌توانید آن را روی گوشی تلفن همراه خودتان ذخیره کنید و از طریق فضای مجازی با استفاده از برنامه‌های واتس‌آپ، تلگرام و وایبر برای ما پیام بفرستید.

ما منتظریم تا ببینیم در شب جمعه، شب رحمت و مغفرت و شبی که قرار است برنامه ما با نام مولا امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) عجین شود اولین چراغ توسط چه کسی روشن می‌شود!

آقای «روح الله موسوی» در اتاق فرمان نشست است و چشم به صفحه مانیتور دوخته است تا ببینیم اولین پیام از طرف کدام عزیز به دست ما می‌رسد تا ایشان ان شاءالله برای ما ارسال کنند. بنده تلاش می‌کنم پیام‌های شما را در میان برنامه حتماً بخوانم.

اگر سؤال دارید به راحتی می‌توانید از طریق فضای مجازی برای ما ارسال کنید. البته در بخشی از برنامه اگر فرصتی باقی بود می‌توانیم تلفن هم داشته باشیم.

شما عزیزان بیننده می‌توانید سؤال‌های خودتان را برای ما بفرستید. ان شاءالله با حضور استادمان و شخصیت بزرگواری که قرار است «اخلاق علوی» را برای ما بیان کنند، سؤالات شما را یک به یک پاسخ خواهند داد.

نکته‌ای که باید بیان کنم این است که لطف کنید سؤالات اخلاقی را برای ما ارسال کنید، زیرا ما یکشنبه شب‌ها برنامه «حبل المتین» را داریم و به طور مفصل مباحث و شبهات روز را مطرح می‌کنیم.

ما دوست داریم حال و هوای برنامه ما علوی باشد و تنها به موضوع «اخلاق علوی» بپردازیم؛ منتظر پیام‌های شما هستیم. امشب هم در محضر استاد عزیزمان حضرت آیت الله دکتر حسینی قزوینی هستیم. استاد سلام علیکم و رحمة الله:

آیت الله دکتر حسینی قزوینی:

سلام علیکم و رحمة الله و برکاته؛ بنده هم خدمت همه بینندگان عزیز و گرامی و دوست داشتنی که در هرکجای این گیتی پهناور بیننده این برنامه هستند و ما را مهمان کانون گرم و باصفای خانواده خودشان قرار دادند خالصانه‌ترین سلام را همراه با آرزوی موفقیت بیش از پیش تقدیم می‌کنم.

خدا را به آبروی امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) سوگند می‌دهم فرج مولای ما، سرور ما، تاج سر ما و نور چشم ما حضرت بقیة الله الأعظم را نزدیک نموده و همه ما و شما را از یاران خاص آن حضرت و از سربازان فداکار آن بزرگوار قرار بدهد.

از خداوند متعال می‌خواهیم حوائج همه ما و شما را برآورده سازد، دغدغه‌های فکری ما را برطرف سازد، دعاهای ما را به اجابت برساند؛ ان شاء الله.

مجری:

ان شاء الله، الهی آمین؛ دعاهای استاد حسن مطلع خوبی بود. ان شاء الله رفتار، کردار و اعمالمان مورد رضایت وجود نازنین اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) قرار بگیرد.

«اخلاق علوی» موضوع و بحثی است که می‌خواهیم در مورد آن صحبت کنیم. البته شاید کلمه «اخلاق» برای شما جای سؤال داشته باشد و من هم باید عرض کنم اگر بخواهیم در مورد واژه «اخلاق» صحبت کنیم و این کلمه را بشکافیم، زمان زیادی می‌طلبد.

استاد اولین نکته‌ای که به ذهنم می‌رسد که باید به آن بپردازیم و در جلسه گذشته هم اشاره‌ای به آن داشتیم جایگاه و ارزش اخلاق است. ما می‌خواهیم ببینیم جایگاه اخلاق از نگاه حضرت امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) کجاست!؟

جایگاه اخلاق از منظر امیرالمؤمنین (سلام الله علیه)

آیت الله دکتر حسینی قزوینی:

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم و به نستعين و هو خير ناصر و معين الحمد لله و الصلوة
على رسول الله و على آله آل الله لا سيما على مولانا بقیة الله و اللعن الدائم على اعدائهم اعداء الله الى يوم لقاء الله
افوض امرى الى الله ان الله بصير بالعباد حسبنا الله و نعم الوكيل نعم المولى و نعم النصير

يا امير المؤمنين يا ذو الكرم

يا امام المتقين يا ذو النعم

اننا جعناك فى حاجاتنا

لا تخيبنا و قل فيها نعم

وقتی که آقای اسماعیلی این شعر را خواندند، بنده به یاد روایتی از عایشه افتادم که رسول گرامی اسلام

(صلی الله علیه و آله) فرمودند:

«ذِكْرُ عَلِيٍّ عِبَادَةٌ»

مناقب آل ابی طالب علیهم السلام، نویسنده: ابن شهر آشوب مازندرانی، محمد بن علی، ج ۳، ص ۲۰۲،

فصل فی مَحَبَّتِهِ ع

اصلاً بردن نام امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) عبادت است؛ زمانی که نام حضرت در هر مجلسی بیاید آن
مجلس نورانی می شود. اصلاً واژه «علی» عبادت است.

به قول آقای اسماعیلی زمانی که انسان از امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) حرف می زند جگرش خنک می شود.

به قول آقای «سیوطی» رسول گرامی اسلام (صلی الله علیه و آله) صد و بیست و چهار هزار صحابی داشتند، اما مشاهده کنید که در حق چه کسی غیر از حضرت امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) چنین تعبیری به کار بردند و فرمودند:

«ذِکْرُ عَلِي عِبَادَةَ»

آقای «ابن عساکر» در کتاب «تاریخ دمشق» جلد ۴۲ صفحه ۳۵۶ این روایت را آورده است. همچنین آقای «صالحی شامی» در کتاب «سبل الهدی و الرشاد» جلد ۱۱ صفحه ۲۹۳ این روایت را آورده است.

آقای «رافعی» در کتاب «التدوین فی أخبار قزوین» جلد ۴ صفحه ۵۴ این روایت را آورده است. همچنین جناب آقای «خوارزمی» در کتاب «مناقب علی بن ابی طالب» صفحه ۲۵۲ این روایت را آورده است.

مشاهده کنید که این روایت در دهها مصدر از مصادر اهل سنت بیان شده است. پیغمبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند:

«ذِکْرُ عَلِي عِبَادَةَ»

مجری:

استاد می‌توانم نکته‌ای بیان کنم!؟

آیت الله دکتر حسینی قزوینی:

بله.

مجری:

استاد! خانمی به نام مائده از جزیره با ادبیاتی کاملاً ناامیدانه ابتدای برنامه برای ما پیام دادند و ظاهراً وضعیت زندگی اعصابشان را بهم ریخته است. بنده می‌خواهم از همین جا شروع کنیم که ذکر «یا علی» چقدر می‌تواند به ایشان کمک کند.

آیت الله دکتر حسینی قزوینی:

به طور کلی صد و ده مرتبه «یا علی» گفتن برای رفع مشکلات و قضای حوائج مجرب است. می‌گویند بالاتر از هر چیزی تجربه است.

بردن نام امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) به تعداد صد و ده مرتبه و همچنین خداوند را به نام امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) قسم دادن و حضرت ولی عصر (ارواحنا له الفداه) را به جد بزرگوارشان قسم دادن بسیاری از درهای بسته را باز می‌کند.

انسان به این واسطه از گرفتاری‌های بسیاری که به بن بست رسیده است نجات می‌یابد. افراد زیادی در عالم هستند که به قدری مشکلات به آنها هجوم آورده است که قلبشان در فشار است و آتش در قلبشان شراره می‌زند و مدام آه می‌کشند.

این افراد بدانند که نام حضرت امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) دوی هر دردی است. از آن بالاتر بهترین شفیع نزد حضرت، همسر بزرگوارشان حضرت فاطمه زهرا (سلام الله علیها) است.

کسی عزیزتر از حضرت فاطمه زهرا (سلام الله علیها) برای امیرالمؤمنین نیست. امیرالمؤمنین را به آبروی حضرت زهرا (سلام الله علیها) قسم دادن سبب می‌شود بن‌بست‌های سخت و طاقت فرسای زندگی باز شود.

همچنین به کوری چشم وها بیت نماز استغاثه به حضرت فاطمه زهرا (سلام الله علیها) مشکلات زیادی را برطرف می‌کند.

بنده بارها در زندگی تجربه کردم زمانی که احساس می‌کنم درها بسته شده است و مشکلات به من فشار وارد می‌کند معمولاً به جمکران یا مکان خلوتی می‌روم و نماز استغاثه حضرت فاطمه زهرا (سلام الله علیها) را می‌خوانم.

قسم به جان حضرت ولی عصر (ارواحنا له الفداه) و قسم به روح پاک امیرالمؤمنین (سلام الله علیها) بنده بارها و بارها نماز استغاثه حضرت فاطمه زهرا (سلام الله علیها) را با حضور قلب و توجه خواندم و مشکلاتم بر من شیرین شد و غصه‌ها به عسل تبدیل شد.

خواندن این نماز سبب می‌شود دردها به شیرینی مبدل می‌شود و خود انسان نمی‌فهمد که چه اتفاقی افتاده است. گاهی اوقات زمانی که انسان تحت فشار است، یک امداد غیبی می‌آید و انسان را یک مرتبه به ساحل نجات می‌رساند.

انسانی که در تلاطم دریا گرفتار است و نمی‌تواند به هیچ سمتی حرکت کند و در حال غرق شدن است، یک مرتبه احساس می‌کند که یک عنایت فاطمی و عنایت علوی می‌آید و او را دگرگون می‌کند.

نماز حضرت فاطمه زهرا (سلام الله علیها) در حاشیه کتاب «مفاتیح الجنان» قبل از نماز مسجد مقدس جمکران بیان شده است.

مرحوم «شیخ عباس قمی» دو نماز نقل کرده است؛ یکی از این نمازها ۵۱۰ مرتبه ذکر «یا مولاتی یا فاطمة أغيثینی» و دیگری ۴۱۰ مرتبه ذکر «یا مولاتی یا فاطمة أغيثینی» دارد. گفته شده است روایت ذکر ۴۱۰ مرتبه معتبرتر از ۵۱۰ مرتبه است!!

کافی است انسان با قصد تعظیم و احترام در برابر حضرت صدیقه طاهره فاطمه زهرا (سلام الله علیها) پیشانی بر مهر یا خاک بگذارد و این ذکر را بگوید.

همان طور که ملائکه در برابر حضرت آدم خضوع کردند، همان طور که برادران در مقابل حضرت یوسف خضوع کردند این سجده تنها به معنای خضوع و خشوع و تنظیم و احترام است و معنای سجده مصطلح نیست؛ زیرا سجده مصطلح تنها خاص خداوند عالم است.

کیفیت نماز استغاثه به حضرت فاطمه زهرا (سلام الله علیها) چنین است که انسان بعد از نماز سر به سجده بگذارد و صد مرتبه بگوید: «یا فاطمةُ یا فاطمةُ یا فاطمةُ».

سپس طرف راست صورت را به زمین بگذارد و صد مرتبه همین ذکر را تکرار کند. بعد از آن طرف چپ صورت را به زمین بگذارد و صد مرتبه همین ذکر را تکرار کند و در نهایت پیشانی خود را به زمین بگذارد و صد و ده مرتبه همین ذکر را تکرار کند.

زمانی که رسول گرامی اسلام (صلی الله علیه و آله) می فرماید:

«إِنَّ فَاطِمَةَ بَضْعَةٌ مِنِّي»

فاطمه پاره وجود من است.

الأمالی، نویسنده: ابن بابویه، محمد بن علی، ص ۱۰۴، ح ۳

این مسئله تمام است. در هر صورت رسول گرامی اسلام (صلی الله علیه و آله) می فرمایند:

«ذِكْرُ عَلِيٍّ عِبَادَةٌ»

حال ان شاء الله در جلسات بعدی توضیحات بیشتری در این زمینه بیان می‌کنم. آقای «خطیب بغدادی» در کتاب «تاریخ بغداد» ج ۲ صفحه ۵۱ از «معاذ بن جبل» نقل می‌کند که رسول گرامی اسلام (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند:

«النظر إلى وجه علي عبادة»

نگاه کردن به جمال علی عبادت است.

تاریخ بغداد، اسم المؤلف: أحمد بن علي أبو بكر الخطيب البغدادي، دار النشر: دار الكتب العلمية -

بيروت، ج ۲، ص ۵۱، ح ۴۴۸

ما که از نگاه کردن به جمال حضرت امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) محرومیم، حداقل نام حضرت را بنویسیم و روی میزمان یا در اتاق کارمان بگذاریم و به نام «علی» نگاه کنیم، زیرا در این صورت یقیناً نزد خداوند عالم مأجور هستیم.

می‌توانیم عکس حرم نازنین امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) را داخل قاب عکس بگذاریم و مدام به عکس حرم و بارگاه نگاه کنیم. زمانی که انسان به عکس حرم امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) نگاه می‌کند لذت می‌برد و اصلاً سیر نمی‌شود.

کسانی که به نجف اشرف مشرف شدند می‌دانند زمانی که انسان می‌خواهد از حرم مطهر حضرت بیرون بیاید، احساس می‌کند که روحش در حرم مانده است و جسمش دارد از حرم خارج می‌شود.

زمانی که انسان می‌خواهد از حرم مطهر حضرت خارج شود، احساس می‌کند که جذبه‌ای همانند یک آهنربای قوی انسان را به طرف حرم می‌کشد. اگر انسان کار نداشته باشد، دوست دارد شبانه روز بنشیند و حرم و بارگاه را تماشا کند.

در رابطه با جایگاه اخلاق خوب از دیدگاه امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) روایاتی بیان شده است که بنده تلاش می‌کنم این روایات را در قالب پاورپوینت جمع‌آوری کنم و به عزیزانی که روایت و آدرس آن را یادداشت برداری می‌کنند نشان بدهم.

حضرت در روایتی می‌فرماید:

«عُنْوَانُ صَحِيفَةِ الْمُؤْمِنِ حُسْنُ خُلُقِهِ»

سرلوحه نامه اعمال هر انسانی اخلاق خوب است.

بحار الأنوار، نویسنده: مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، محقق / مصحح: جمعی از محققان، ج ۶۸،

ص ۳۹۲، ح ۵۹

حضرت می‌فرمایند: فردای قیامت که نامه اعمال انسان را به دست او می‌دهند، اخلاق خوب سرلوحه نامه عمل انسان است.

به عبارت دیگر اولین خصلتی که ملائکه در مورد انسان می‌نویسند، این است که اخلاق خوب داشت یا نه؟ و نمره اخلاق خوب او چه مقدار است؟ و سپس خصلت‌های دیگر را می‌نویسند.

ان‌شاءالله ما در جلسات آینده معنا خواهیم کرد که اخلاق خوب به معنای رابطه حسنه است. رابطه حسنه خود به سه قسم تقسیم می‌شود؛ قسم اول رابطه انسان با خداوند است. قسم دوم رابطه انسان با خود اوست و قسم سوم رابطه انسان با دیگر بندگان خداوند است.

در حقیقت اخلاق علوی به همین معناست. به عبارت دیگر رابطه انسان با خداوند متعال باید با حسن و زیبایی باشد و خداوند از انسان راضی باشد.

همچنین رابطه انسان با خودش باید به گونه‌ای باشد که وقتی آخر شب می‌خواهد از خود راضی باشد.

انسان زمانی از خود راضی است که گناهی در زندگیش صورت نگرفته باشد، دل مؤمنی را نشکسته باشد، به دیگری اذیت و آزار نرسانده باشد و واجباتش را انجام داده باشد و از محرمات اجتناب کرده باشد.

رابطه انسان با دیگران شامل خانواده، همسایه، رئیس، مرئوس است. بنابراین اصل رابطه حسنه که ما از آن به اخلاق زیبا تعبیر می‌کنیم، به قدری ارزشمند است که امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) در مورد آن می‌فرماید:

«عُنْوَانُ صَحِيفَةِ الْمُؤْمِنِ حُسْنُ خُلُقِهِ»

سرلوحه کتاب هر مؤمن اخلاق خوب اوست.

بحار الأنوار، نویسنده: مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، محقق / مصحح: جمعی از محققان، ج ۶۸،

ص ۳۹۲، ح ۵۹

روایت دیگری در کتاب «غرر الحکم» بیان شده است که حضرت می‌فرماید:

«مَنْ حَسُنَتْ خَلِيقَتُهُ طَابَتْ عِشْرَتُهُ»

کسی که اخلاق خوبی دارد زندگی گوارایی دارد.

غرر الحکم و درر الکلم، نویسنده: تمیمی آمدی، عبد الواحد بن محمد، محقق / مصحح: رجائی، سید

مهدی، ص ۵۹۹، ح ۵۰۸

امیرالمؤمنین می‌فرمایند: کسی که اخلاق خوبی دارد، معاشرت گوارایی دارد. چنین فردی وقتی لبخند بر سیمای همسر و فرزندان خود می‌نشانند، زندگی را بر خود و خانواده خود گوارا می‌کند.

چنین شخصی با همسایه، بستگان، خانواده با اخلاق خوب برخورد می‌کند و همین باعث می‌شود که زندگی و معاشرت با او گوارا باشد.

روایت دیگری از امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) بیان شده است که خیلی زیباست. حضرت می‌فرماید فرقی نمی‌کند پیرو چه دین و آئینی باشی؛

«لَوْ كُنَّا لَا نَرْجُو جَنَّةً»

اگر ما امید به بهشت نداشته باشیم.

«وَلَا نُخْشَى نَاراً وَ لَا تَوَاباً وَ لَا عِقَاباً»

اگر از آتشی هم نترسیم و دنبال ثواب و عقاب هم نباشیم.

«لَكَانَ يَتَّبِعِي لَنَا أَنْ نَطْلُبَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ»

باز هم شایسته است که در طلب زیبایی‌هایی اخلاقی باشیم.

اصلاً بحث اخلاق زیبا و رسیدن به مکارم الاخلاق مؤمن و کافر و مسلمان و مشرک نمی‌شناسد.

امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) می‌فرماید: اگر برای انسانیت خود ارزش قائل هستی و برای وجدان خود احترام قائل هستی اخلاق خوبی داشته باش. همچنین اگر می‌خواهی دیگران با تو برخورد خوبی داشته باشند اخلاق خوبی داشته باش و آخرت را کنار بگذار.

«فَإِنَّهَا مِمَّا تَدُلُّ عَلَى سَبِيلِ النَّجَاحِ»

زیرا راه پیروزی و موفقیت اخلاق خوب است.

مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، نویسنده: نوری، حسین بن محمد تقی، محقق / مصحح: مؤسسة

آل البيت عليهم السلام، ج ۱۱، ص ۱۹۳، ح ۱۲۷۲۱

هرکسی اخلاق خوب دارد زندگی زیبا و گوارایی دارد. همچنین کسی که اخلاق خوب ندارد، با خود و دیگران سر جنگ دارد. چنین شخصی دائماً در حال نزاع با خود و دیگران است.

مجری:

درواقع عوارض اخلاق حسنه به شخص برمی‌گردد، بدون اینکه بحث بهشت و جهنم مطرح باشد.

آیت الله دکتر حسینی قزوینی:

به عبارت دیگر ثمره و نتیجه اخلاق خوب به خود انسان برمی‌گردد و همچنین پیامدهای بد اخلاقی هم به خود شخص برمی‌گردد، همچنان که قرآن کریم می‌فرماید:

(إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ وَإِنْ أَسَأْتُمْ فَلَهَا)

اگر نیکی و احسان کردید بخود کرده و اگر بدی و ستم کردید باز بخود کرده‌اید.

سوره اسراء (۱۷): آیه ۷

آنچه کنی به خود کنی

هر آنچه نیک و بد کنی

روایت دیگری از امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) نقل شده است که مرحوم «علامه مجلسی» در کتاب «بحار الأنوار» جلد ۷۵ صفحه ۵۳ حدیث ۸۹ آورده است. روایت چنین است:

«عَلَيْكُمْ بِمَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ فَإِنَّهَا رِفْعَةٌ»

اگر به دنبال سربلندی و موفقیت هستید به دنبال اخلاق خوب باشید.

«وِإِيَّاكُمْ وَ الْأَخْلَاقَ الدِّينِيَّةَ»

و از اخلاق پست و زشت دوری کنید.

«فَإِنَّهَا تَضَعُ الشَّرِيفَ وَ تَهْدِمُ الْمَجْدَ»

اخلاق زشت انسان‌های باشرافت را در جامعه پست و ذلیل می‌کند و بزرگواری و مجد را در خانواده نابود می‌کند.

بحار الأنوار، نویسنده: مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، محقق / مصحح: جمعی از محققان، ج ۷۵،

ص ۵۳، ح ۸۹

فرزند هر شخصیت بزرگی هم که باشی اگر اخلاق خوب نداشته باشی از چشم مردم خواهی افتاد و مردم از تو متنفر خواهند شد. در مقابل اگر یک کارگر هم باشی و اخلاق خوبی داشته باشی هم خودت راضی هستی و هم مردم از تو راضی هستند.

زمانی که شخصی کارگری برای کار استخدام می‌کند و مشاهده می‌کند که اخلاق خوبی دارد، بعد از مدت‌ها زمانی که دوباره کاری داشت دوباره به دنبال همان کارگر می‌گردد. اگر شخصی اخلاق بدی داشته باشد، کارفرما و صاحب کارش هم از او متنفر است.

اخلاق خوب از دیدگاه امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) ویژگی و شخصیتی است که در باید با آن زندگی کنیم. همان‌طوری که ما به هوا و اکسیژن نیاز داریم و بدون هوا نمی‌توانیم زندگی کنیم، بدون اخلاق خوب هم نمی‌توانیم زندگی کنیم؛ الا اینکه زندگی را جهنم کنیم.

روایت دیگری در این زمینه وارد شده است که «مرحوم مجلسی» در کتاب «بحارالانوار» جلد ۷۴ صفحه ۴۲۰

حدیث ۴۰ دارد. امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) می‌فرماید:

«رُبَّ عَزِيزٍ أَدَّلَهُ خُلُقُهُ»

افراد شریف و بزرگی وجود دارند که اخلاق بد آنها را ذلیل کرده است.

«وَ ذَلِيلٍ أَعَزَّهُ خُلُقُهُ»

افراد دیگری هستند که در جایگاه پایین هستند اما اخلاق خوب به آنها عزت داده است.

بحار الأنوار، نویسنده: مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، محقق / مصحح: جمعی از محققان، ج ۷۴،

ص ۴۲۰، ح ۴۰

امام حسن (علیه السلام) از پدر بزرگوارشان حضرت امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) روایتی نقل می‌کنند که چنین است:

«أَنَّ أَحْسَنَ الْحَسَنِ الْخُلُقُ الْحَسَنُ»

در میان خوبی‌ها بهترین خوبی حسن خلق است.

بحار الأنوار، نویسنده: مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، محقق / مصحح: جمعی از محققان، ج ۶۸،

ص ۳۸۶، ح ۳۰

کلام حضرت امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) مصداق بارز روایت:

«كَلَامُكُمْ نُورٌ وَ أَمْرُكُمْ رُشْدٌ وَ وَصِيَّتُكُمْ الثَّقْوَى وَ فِعْلُكُمْ الْخَيْرُ وَ عَادَتُكُمْ الْإِحْسَانُ»

من لا يحضره الفقيه، نویسنده: ابن بابویه، محمد بن علی، محقق / مصحح: غفاری، علی اکبر، ج ۲، ص

۶۱۶، ح ۳۲۱۳

ائمه طاهرين (عليهم السلام) اين چنين هستند. امام صادق (عليه السلام) فرمودند: اگر کلامی از ما به شما رسيد و مشاهده کردید که نور ندارد، بدانید کلام ما نيست و روايتی جعلی است.

خیلی جالب است که امام صادق (عليه السلام) می فرمایند: هر کلامی که نورانيت نداشت، بدانید کلام ما نيست!!

اميرالمؤمنين (سلام الله عليه) به صراحت می فرمایند: در میان زیباییها، زیباترين زیباییها اخلاق خوب است. زمانی که انسان این کلام را می شنود با تمام فطرت به استقبال این کلام می رود. ائمه طاهرين (عليه السلام) روايتی نفرمودند که برخلاف فطرت باشد.

همچنين رسول گرامی اسلام (صلى الله عليه و آله) در مورد حسن خلق می فرمایند:

«حُسْنُ الْخُلُقِ نِصْفُ الدِّينِ»

اخلاق خوب نصف دين انسان را تشكيل می دهد.

بحار الأنوار، نویسنده: مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، محقق / مصحح: جمعی از محققان، ج ۶۸،

ص ۳۹۳، ح ۶۲

این تعبیر، تعبیر بسیار زیبایی است. در این مورد روايت دیگری از رسول گرامی اسلام (صلى الله عليه و آله و سلم) بیان شده است که روايت بسیار تندی است و حیفم آمد برای بینندگان عزیز نقل نکنم. پیغمبر اکرم می فرمایند:

«ثَلَاثٌ مَنْ لَمْ تَكُنْ فِيهِ فَلَيْسَ مِنِّي وَ لَا مِنْ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ»

سه خصلت وجود دارد که هرکسی این سه خصلت را نداشته باشد نه از امت من است و نه بنده خداست.

«قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَ مَا هُنَّ»

مردم پرسیدند: یا رسول الله! این سه خصلت چیست؟!

«قَالَ حِلْمٌ يَرْذُ بِهِ جَهْلَ الْجَاهِلِ»

حلم و بردباری در مقابل جاهل.

در جامعه افراد مختلفی وجود دارد؛ افراد با شخصیت با فرهنگ خود با مردم برخورد می‌کند. همچنین زمانی اتفاق می‌کند که انسان به شخص جاهلی برخورد می‌کند که حرف زشت و نادرستی می‌زند.

همچنین گاهی اوقات اتفاق می‌افتد که شخص جاهلی قصد دارد به کسی خدمت کند، اما به او خیانت می‌کند یا اینکه می‌خواهد از کسی تعریف کند، اما او را به زمین می‌زند. در برابر برخورد یک جاهل باید چکار کنیم؟! آیا درست است که ما هم با او تند برخورد کنیم؟!

قرآن کریم می‌فرماید:

(وَ إِذَا خَاطَبْتَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا)

و چون جهالت پیشگان، خطابشان کنند سخن ملایم گویند.

سوره فرقان (۲۵): آیه ۶۳

بنده یک مرتبه داستانی واقعی در اینجا نقل کردم؛ شخصی در حال رفتن با ماشین بود که ناچار بوق ممتد می‌زند. راننده دیگری جمله نادرستی به این شخص می‌گوید و او را به حیوانی تشبیه می‌کند.

این شخص از ماشین پیاده می‌شود و می‌گوید: جمله‌ای که به کار بردید درست نیست، زیرا حیوان چهار دست و پا راه می‌رود و من روی دو پا هستم. اگر الاغ می‌گفتید بهتر بود، زیرا منطق قرآنی است.

شخص می‌گفت در نهایت با هم گفتیم و خندیدیم و دست در گردن هم انداختیم و صورت همدیگر را بوسیدیم.
الآن هم این شخص یکی از بهترین دوستان من است که رفت و آمد خانوادگی هم با هم داریم.

اگر کسی به ما ناسزا گفت و تعبیر زشتی به کار برد و ما هم در مقابل نسبت بدتر به او بگوییم چه اتفاقی خواهد افتاد؟! آیا غیر از جنگ و درگیری کار دیگری انجام می‌گیرد؟! خدای نکرده در چنین قضایایی اتفاقی پیش می‌افتد که یک عمر پشیمانی به بار می‌آورد.

مجری:

استاد در حال حاضر جامعه ما به این روایات نیاز دارد. در بحث رانندگی در کوچه و خیابان گاهی اوقات اتفاق می‌افتد برای یک بوق زدن یا پیچیدن نا به جا میان دو انسان و مسلمان حرف‌های ردوبدل می‌شود که در انظار عمومی خیلی زشت است.

آیت الله دکتر حسینی قزوینی:

آقای اسماعیلی خیلی رک بگویم بنده نمی‌دانم در فرهنگ رانندگی ما ایرانی‌ها نمره صفر می‌گیریم یا زیر صفر می‌گیریم!!

زمانی که به خارج از کشور می‌رویم، می‌بینیم که مردم به اسلام عمل می‌کنند بدون آنکه نام اسلام در آنجا وجود داشته باشد. این در حالی است که ما مدعی اسلام هستیم، اما به آن عمل نمی‌کنیم.

آقای «سید جمال الدین اسد آبادی» تعبیری دارد که می‌گوید: "اگر ما بخواهیم اسلام را به غرب معرفی کنیم، اول باید بگوییم که ما مسلمان نیستیم، بعد بگوییم دین اسلام چنین است؛ زیرا اگر بگوییم که ما مسلمان هستیم آن‌ها از اسلام متنفر می‌شوند."

امروزه کاری که وهابیت و تکفیری‌ها انجام می‌دهند، دنیا را از اسلام متنفر کرده است. شما زمانی که به کشورهای غربی سفر می‌کنید، مشاهده می‌کنید ۲۰۰ یا ۳۰۰ متر مانده به مسیری که شخص می‌خواهد به آن سمت بپیچد روی زمین فلش زدند و آن مسیر باز است.

گاهی اوقات مشاهده می‌کنید که حدود ۴۰ ماشین پشت سر هم ایستادند و حتی یک نفر هم دور نمی‌زند و سبقت نمی‌گیرد. بنده تا به حال حتی یک مرتبه چنین موردی مشاهده نکردم؛ حال در مقابل دقت کنید که ما چکار می‌کنیم.

البته اجازه بدهید کمی از رسانه‌ها گلایه کنم. امروز ظهر داشتند برنامه‌ای را در رابطه با رانندگی پخش می‌کردند و افراد بسیاری انتقاد می‌کردند. واقعاً در این خصوص ما از آداب و معاشرت اسلامی فاصله داریم.

ما ایثار و صبر نداریم و هرکسی به دنبال این است که از دیگری جلو بزند و همین سبب می‌شود که راننده‌ها با هم بوق ممتد می‌زنند و ناراحتی پیش می‌آید.

ما آئین نامه راهنمایی و رانندگی را تنها به خاطر اینکه نمره بیاوریم مطالعه می‌کنیم و بعد از آنکه گواهینامه گرفتیم آن را فراموش می‌کنیم.

چندی پیش که ما در آلمان بودیم، شخص محترمی قرار گذاشته بود که ساعت ۴ بیاید همدیگر را ملاقات کنیم. زمانی که به خاطر تأخیر ایشان گلایه کردیم، گفت:

بنده سبقت غیرمجاز گرفتم و به همین خاطر افسر گواهینامه من را گرفت و گفت تا دو ماه از حق رانندگی محروم هستید. همین مسئله سبب شد که ماشین من را شخص دیگری ببرد و من خودم با ماشین دیگر

آمدم!!

این در حالی است که راننده می‌گوید که من ورود ممنوع و توقف ممنوع را نادیده می‌گیرم و اگر افسر جریمه کرد مسئله‌ای نیست، زیرا ارزش کار من بیش از جریمه است!! بخشی از این بی‌نظمی‌ها تقصیر مسئولین ماست و تنها مردم مقصر نیستند.

بنابراین ما باید اخلاق زیبا را در تمام محورهای زندگی به کار بگیریم و اخلاقمان اخلاق علوی باشد. رسول گرامی اسلام (صلی الله علیه و آله و سلم) می‌فرماید:

«جَلْمٌ بِرُدُّ بِهِ جَهْلَ الْجَاهِلِ»

حلم و بردباری در مقابل جاهل.

پیغمبر اکرم دستور دادند که در برخورد با جاهل و نادان یا برخوردی ناگوار حلم و بردباری به خرج دهیم. حال فرقی نمی‌کند که برخورد ناگوار در محیط خانواده باشد، یا در محیط کار و اجتماع باشد. ما باید تلاش کنیم با بردباری جلوی اتفاقات ناگوار را بگیریم.

اگر شخصی به ما توهین کرد و ناسزا گفت، ما به جای فحش دادن و واکنش متقابل به او بگوییم که در جواب ناسزا گفتن هیچ توهینی از من نخواهی شنید!! همین حرف از هزاران توهین و ناسزا بدتر است.

همچنین اگر کسی به ما توهین کرد و ناسزا گفت در جواب او به او «سلام علیکم» بگوییم، زیرا قرآن کریم می‌فرماید:

(وَ إِذَا خَاطَبْتَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا)

مشاهده کنید که چقدر لذت بخش است اینکه در جواب توهین جاهل بگوییم: "سلام علیکم، ما آرزوی سلامتی جنابعالی را داریم!!"

با این حرف، طرف مقابل خجالت می‌کشد که چرا اینطور ناسزا گفته است و ما هم می‌خواهیم طرف مقابل را اذیت کنیم.

گاهی اوقات اذیت کردن با ناسزا گفتن میسر می‌شود، همچنین گاهی اوقات هم طبق منطق قرآنی در جواب توهین او سلام کنیم و به او بگوییم که اگر اشتباه از من بود شما به بزرگواری خودتان ببخشید.

بنابراین اولین ویژگی که رسول گرامی اسلام (صلی الله علیه و آله و سلم) می‌فرمایند که اگر در شخصی وجود نداشته باشد از امت من و بندگی خدا خارج است، بردباری در برابر جهل جاهلان است.

«وَحُسْنُ خُلُقٍ يَعْيشُ بِهِ فِي النَّاسِ»

اخلاق خوبی که در میان مردم با آن زندگی کند.

زمانی که شخص به محل کار می‌رود در برخورد و سلام کردن با مقام مافوق یا همکارش تبسمی هم بر لبانش داشته باشد. تبسم و لبخند نه تنها برای ما هزینه ندارد، بلکه وقتی می‌توانیم با یک لبخند قلب کسی را خوشحال کنیم چرا از این کار دریغ کنیم و بخل بورزیم!!

لذا رسول گرامی می‌فرماید شخص باید اخلاق خوشی داشته باشد که در سرمایه زندگی او باشد.

«وَوَرَعٌ يَخْجُزُهُ عَنِ مَعْاصِي اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ»

ورع و تقوایی که مانع او از گناه کردن در برابر خداوند متعال باشد.

الخصال، نویسنده: ابن بابویه، محمد بن علی، محقق / مصحح: غفاری، علی اکبر، ج ۱، ص ۱۴۶، ح ۱۷۲

بنابراین بردباری در برابر جاهل، اخلاق خوب در جامعه و تقوایی که انسان را از گناه بازدارد سه ویژگی است که رسول گرامی اسلام (صلی الله علیه و آله) فرمودند: اگر کسی دارای این سه ویژگی نباشد، از امت من و بندگی خداوند متعال خارج است.

بنده در طول ۴۸ سال عمر حوزوی شبانه روز با روایات ائمه طاهربین (علیهم السلام) سروکار دارم و روایت «وَوَرَعَ يَخْجُزُهُ عَنِ مَعَاصِي اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ» از جمله روایاتی است که سرمایه زندگی من محسوب می‌شود.

روایت دیگری که خیلی عجیب است، این است امام صادق (علیه السلام) می‌فرمایند:

«مَنْ رَوَى عَلَى مُؤْمِنٍ رَوَايَةً يَرِيدُ بِهَا شَيْنَهُ وَ هَدَمَ مُرُوتَهُ لِيَسْقُطَ مِنْ أَعْيُنِ النَّاسِ أَخْرَجَهُ اللَّهُ مِنْ وِلَايَتِهِ إِلَى وِلَايَةِ الشَّيْطَانِ فَلَا يَقْبَلُهُ الشَّيْطَانُ»

گاهی اوقات انسان مرتکب گناهی می‌شود که خداوند متعال می‌فرماید: به عزت و جلالم دیگر تو را نمی‌بخشم!!

چنین نیست که ما خاطر جمع باشیم هرچقدر هم گناه کنیم باز هم در توبه باز است. گاهی اوقات بسیاری از گناهان در توبه را برای ما می‌بندد. همچنان که خداوند متعال می‌فرماید:

(يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ)

خدا این چنین گمراه می‌کند هر که را بخواهد.

سوره مدثر (۷۴): آیه ۳۱

و:

(حَتَّمَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَ عَلَى سَمْعِهِمْ وَ عَلَى أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةً وَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ)

خدا بر دلهاشان مهر زده و بر گوش و چشمهاشان پرده ایست و ایشان عذابی عظیم دارند.

سوره بقره (۲): آیه ۷

بعضی از گناهان این چنین است. امام صادق (علیه السلام) می فرماید:

«مَنْ رَوَى عَلَى مُؤْمِنٍ رَوَايَةً يَرِيدُ بِهَا شَيْنَهُ وَ هَدَمَ مُرُوتَهُ لِيَسْقُطَ مِنْ أَعْيُنِ النَّاسِ»

کسی که پشت سر مؤمنی حرف بزند و بدی او را بگوید به طوری که با آبروی او بازی کند و او را از چشم مردم بیندازد.

«أَخْرَجَهُ اللَّهُ مِنْ وِلَايَتِهِ إِلَى وِلَايَةِ الشَّيْطَانِ فَلَا يَقْبَلُهُ الشَّيْطَانُ»

خداوند این شخص را از تحت ولایتش خارج می کند، به سوی ولایت شیطان سوق می دهد و شیطان هم او را قبول نمی کند.

بحار الأنوار، نویسنده: مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، محقق / مصحح: جمعی از محققان، ج ۷۲،

ص ۱۶۸، ح ۴۰

مشاهده کنید کار به جایی می رسد که شیطان هم حاضر نیست چنین شخصی را بپذیرد.

مجری:

استاد این روایت از امام صادق (علیه السلام) نقل شده است؟!

آیت الله دکتر حسینی قزوینی:

امام صادق (علیه السلام) فرمودند: تمام روایاتی که من نقل می‌کنم از پدرم و پدرم از پدرش و ایشان از حضرت امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) و آن بزرگوار هم از رسول گرامی اسلام (صلی الله علیه و آله) نقل کرده است.

دقت کنید روایاتی که از امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) نقل شده است همگی از رسول گرامی اسلام (صلی الله علیه و آله) نقل شده است.

در هر صورت رسول گرامی اسلام می‌فرماید: اگر کسی سه خصلت بردباری در برابر جاهل، اخلاق خوب در جامعه و تقوایی که او را از گناه بازدارد را نداشته باشد، از تحت ولایت من و بندگی خداوند متعال خارج است.

همچنین روایت دیگری از رسول گرامی اسلام (صلی الله علیه و آله) نقل شده است که می‌فرماید:

«إِنَّ الْعَبْدَ لَيَبْلُغُ بِحُسْنِ خُلُقِهِ عَظِيمَ دَرَجَاتِ الْآخِرَةِ وَشَرَفِ الْمَنَازِلِ وَإِنَّهُ لَضَعِيفُ الْعِبَادَةِ»

یک بنده با اخلاق خوب به بزرگ‌ترین درجات آخرت و نائل می‌شود و بالاترین شرافت منازل آخرت را کسب می‌کند هرچند عبادت زیادی هم نداشته باشد.

المعجم الكبير، اسم المؤلف: سليمان بن أحمد بن أيوب أبو القاسم الطبراني، دار النشر: مكتبة الزهراء -

الموصل - ١٤٠٤ - ١٩٨٣، الطبعة: الثانية، تحقيق: حمدي بن عبدالمجيد السلفي، ج ١، ص ٢٦٠، ح ٧٥٤

چنین شخصی هرچند اهل نماز شب و نافله شب نیست، اما به واسطه اخلاق خوب به چنین جایگاهی رسیده است.

در زمان رسول گرامی اسلام، روزی پیغمبر اکرم از مردم پرسیدند: می‌خواهید اهل بهشت را ببینید؟! مردم گفتند: بله. پیغمبر اکرم فرمودند: پیرمردی که به سمت ما می‌آید اهل بهشت است.

صحابه همگی خیال کردند که این پیرمرد حتماً جهاد کرده است و عبادت‌های زیادی به درگاه خداوند انجام داده است. یکی از صحابه که منقلب شده بود، تصمیم گرفت که با این پیرمرد مأنوس شود تا ببیند این پیرمرد چه عملی انجام داده است که اهل بهشت شده است.

صحابه جلو رفت و با پیرمرد سلام کرد و به او گفت که می‌خواهد چند روزی مهمان او باشد، پیرمرد هم قبول کرد. زمانی که به منزل او رفتند، صحابه انتظار داشت که مشاهده کند پیرمرد شب تا صبح عبادت می‌کند، اما مشاهده کرد که این شخص شام خورد و خوابید.

فردا صبح هم صحابی مشاهده کرد که پیرمرد دو رکعت نماز صبح خواند و برای کار از منزل خارج شد. صحابی هنگام ظهر هم مشاهده کرد که این پیرمرد تنها چهار رکعت نماز ظهر و چهار رکعت نماز عصر را خواند و هیچ عبادت دیگری انجام نداد.

بعد از گذشت دو روز صحابه دید که این پیرمرد اهل تهجد و قرآن خواندن نیست، سپس با تعجب ماجرای آن روز را برای پیرمرد بازگو کرد. پیرمرد گفت: "من کاری به فرمایش رسول گرامی اسلام ندارم، اما خداوند عالم به من دستور داده است که نماز بخوانم، روزه بگیرم، دروغ نگویم، غیبت نکنم، دیگران را اذیت نکنم و من هم فرمایش خداوند متعال را اطاعت کردم. من تمام تلاش خود را به کار بردم تا واجبات و فرمایشات خداوند متعال را انجام بدهم و در زندگی هم مرتکب گناه نشوم."

مجری:

همان‌طور که رسول گرامی اسلام به امیرالمؤمنین می‌فرمایند: زمانی که مردم دنبال انجام مستحبات هستند، تو به دنبال انجام واجبات و کامل انجام دادن آن باش.

آیت الله دکتر حسینی قزوینی:

بله. امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) می‌فرماید: گاهی اوقات شخصی با اخلاق خوب به بالاترین درجات آخرت و با شرافت‌ترین جایگاه می‌رسد، حال آنکه از نظر عبادت چیزی ندارد. بنابراین همین اخلاق خوب و یک لبخند زدن انسان را به جایگاه بالایی می‌رساند.

همچنین امام صادق (علیه السلام) روایت دیگری از امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) نقل می‌کند که روایت بسیار عجیبی است. حضرت می‌فرماید:

«إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَيَغْفِي الْعَبْدَ مِنَ الثَّوَابِ عَلَى حُسْنِ الْخُلُقِ كَمَا يَغْفِي الْمُجَاهِدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يَعْدُو عَلَيْهِ وَ يَرُوحُ»

خداوند تبارک و تعالی به بنده‌ای که اخلاق خوبی دارد همان ثوابی را می‌دهد که به مجاهد در راه خدا که تمام عمرش را در جبهه جهاد به سر برده است، می‌دهد.

بحار الأنوار، نویسنده: مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، محقق / مصحح: جمعی از محققان، ج ۶۸،
ص ۳۷۷، ح ۱۰

مشاهده کنید مجاهدی که شبانه روز تمام عمرش را در جبهه جهاد به سر برده است چه ثوابی دارد؛ خداوند عالم به فردی که خوش اخلاق باشد همین پاداش را عطا می‌کند.

شاید خوش اخلاقی از دیدگاه ما اهمیت زیادی نداشته باشد، اما زمانی که به فرمایش ائمه طاهیرین (علیهم السلام) نگاه می‌کنیم واقعاً تعجب می‌کنیم که ما کجای کار هستیم.

شاید انجام عبادت و مستحبات موجبات زحمت انسان را فراهم کند، اما اخلاق خوب داشتن و برخورد خوب با مردم هیچ هزینه‌ای ندارد. روایت دیگری از رسول گرامی اسلام نقل شده است که حضرت می‌فرمایند:

«مَا يَوْضَعُ فِي مِيزَانِ امْرِئٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَفْضَلُ مِنْ حُسْنِ الْخُلُقِ»

بهترین عملی که فردای قیامت در سنجش اعمال انسان قرار دارد اخلاق خوب اوست.

بحار الأنوار، نویسنده: مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، محقق / مصحح: جمعی از محققان، ج ۷، ص

۲۴۹، ج ۷

فردای قیامت زمانی که نامه اعمال همگان جلوی روی آن‌ها قرار گرفت، میزانی وجود دارد که در یک کفه آن کارهای خوب ما و در کفه دیگر کارهای بد ما را می‌گذارند و با هم می‌سنجند. بهترین عملی که در میان اعمال انسان وجود دارد اخلاق خوب اوست.

مشاهده کنید چقدر زیبا و عالی است که انسان اخلاق خوبی داشته باشد. روایت دیگری از حضرت امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) به نقل از رسول گرامی اسلام (صلی الله علیه و آله) وارد شده است که می‌فرمایند:

«مَا مِنْ شَيْءٍ أَثْقَلَ فِي الْمِيزَانِ مِنْ حُسْنِ الْخُلُقِ»

فردای قیامت عملی به اندازه اخلاق خوب میزان حسنات ما را سنگین نمی‌کند.

وسائل الشیعة، نویسنده: شیخ حر عاملی، محمد بن حسن، محقق / مصحح: مؤسسة آل البيت عليهم

السلام، ج ۱۲، ص ۱۵۲، ج ۱۵۹۲۳

مشاهده کنید که در این روایات روزه گرفتن زیاد یا نماز خواندن زیاد ملاک نیست. البته یکی از شرایط اخلاق خوب این است که انسان عبادات خود را انجام دهد، اما ملاک این است که انسان در برخورد با خود، جامعه و خداوند چگونه است.

رسول گرامی اسلام (صلی الله علیه و آله) در روایت دیگری می‌فرمایند:

«إِنَّ أَحَبَّكُمْ إِلَيَّ وَ أَقْرَبَكُمْ مِنِّي يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَجْلِسًا أَحْسَنَكُمْ خُلُقًا»

محبوب‌ترین امت من نزد من روز قیامت و نزدیک‌ترین امت به من فردای قیامت کسی است که اخلاق بهتری دارد.

بحار الأنوار، نویسنده: مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، محقق / مصحح: جمعی از محققان، ج ۶۸، ص ۳۸۵، ح ۲۶

ما به دنبال چه هستیم؟! اگر می‌خواهیم فردای قیامت نزد رسول گرامی اسلام (صلی الله علیه و آله و سلم) باشیم و محبوب پیغمبر اکرم باشیم، باید تواضع داشته باشیم.

روایت دیگری از امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) نقل شده است، اما اگر سؤالی دارید یا باید تماس‌های تلفنی را پاسخ بگوییم در خدمتیم.

مجری:

بله. من سؤال خود را خواهم خواند، اما باید در فاصله‌ای به اتاق فرمان هم برویم. یکی از عزیزان بیننده سؤالی فرستادند و از همسرشان گله‌مند شدند.

بیننده ما آقایی هستند و گفتند که خانم بنده در خانواده‌ای بزرگ شده است که اهل فحش و ناسزاست و خود او نیز به همین شکل است. ایشان گفتند: من می‌خواهم شیعه باشم، حال در مقابل همسرم چه رفتاری داشته باشم؟!

یادم می‌آید هفته گذشته شما به بحثی اشاره کردید مبنی بر اینکه یکی از علما و بزرگان در مقابل بداخلاقی همسرش صبور بود و صبر می‌کرد. گاهی اوقات زنانی هم وجود دارند که اخلاق و رفتار حسنه را رعایت نمی‌کنند و دائماً ناسزا می‌گویند.

فعلاً مورد سؤال ما خانم بداخلاقی است که دائماً ناسزا می‌گوید و در خانواده‌ای بزرگ شده است که افراد آن خانواده هم چنین رفتاری دارند. حال همسر این خانم چکار کند!؟

آیت الله دکتر حسینی قزوینی:

اولاً بنده توصیه‌ای به این خانم دارم. رسول گرامی اسلام (صلی الله علیه و آله) فرمودند: اگر قرار بود زنی در برابر غیر خدا سجده کند، دستور می‌دادم که در برابر شوهرش سجده کند.

اگر یک زن تمام عمرش را روزه بگیرد و تمام شب‌های عمرش را به عبادت بپردازد، اگر همسرش از او راضی نباشد او فردای قیامت با صورت وارد آتش جهنم می‌شود. البته مردی هم که در حق همسرش ظلم کند مستوجب همین عذاب خواهد شد.

اگر مرد در برابر اخلاق بد زن تحمل کند، خداوند عالم فردای قیامت پاداش حضرت نوح و حضرت لوط را به خاطر تحمل در برابر اخلاق بد همسرش به او خواهد داد. همان‌طور که خداوند متعال می‌فرماید:

(ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأَتِ نُوحٍ وَ امْرَأَتِ لُوطٍ كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ عِبَادِنَا صَالِحِينَ فَخَانَتَاهُمَا

فَلَمْ يُغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَقِيلَ ادْخُلَا النَّارَ مَعَ الدَّٰخِلِينَ)

خدای تعالی برای کسانی که کافر شدند مثلی زده و آن همسر نوح و همسر لوط است که در تحت فرمان دو نفر از بندگان صالح ما بودند، و این دو زن به آن دو بنده صالح خیانت کردند و همسریشان با پیامبران هیچ سودی برایشان نکرد و از عذاب خدا جلوگیری نشد و به ایشان گفته شد داخل آتش شوید همان‌طور که بیگانگان با انبیا داخل می‌شوند.

سوره تحریم (۶۶): آیه ۱۰

همسران این دو انبیاء جزو بدترین زنان هستند که قرآن کریم هم آنان را مثل زده است. خداوند متعال به شخصی که اخلاق بد همسر خود را تحمل کند، پاداش این دو پیغمبر را خواهد داد.

چه بسا اگر مردی در برابر تندیه‌ها و ناسزاهای همسرش صبر کند و خدا را شاکر باشد و لب به مقابله به مثل باز نکند، هر تحملش نزد خداوند عالم همانند جهاد فی سبیل الله است.

چه بسا خداوند عالم به خاطر تحمل این مرد در برابر بداخلاقی‌های همسرش، او را به مقامات بالا و والایی برساند. حال ما در رابطه میان زن و شوهر از دیدگاه امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) به طور مفصل بحث می‌کنیم.

البته این رابطه باید بین الاثینینی باشد؛ مرد باید نسبت به همسرش اظهار عشق و علاقه کند. در جامعه ما معمولاً در دوران نامزدی نسبت به همدیگر عشق و علاقه زیادی دارند، اما بعد از ازدواج کم کم این عشق و علاقه کم و عادی می‌شود و چه بسا به اختلاف می‌خورند.

رسول گرامی اسلام می‌فرماید:

«قَوْلُ الرَّجُلِ لِلْمَرْأَةِ إِنِّي أُحِبُّكَ لَا يَذْهَبُ مِنْ قَلْبِهَا أَبَدًا»

وقتی مردی به همسرش اظهار علاقه می‌کند، این جمله از قلب زن بیرون نمی‌رود.

الكافی، نویسنده: کلینی، محمد بن یعقوب، محقق / مصحح: غفاری علی اکبر و آخوندی، محمد، ج ۵،

ص ۵۷۰، ح ۵۹

همین جمله دلیل استواری زن است. زن در مقابل می‌تواند به همسرش اظهار علاقه کند یا اینکه وقتی همسرش هنوز به خانه برنگشته است به او پیام بدهد و با مهربانی علت دیر آمدن او را بپرسد. زن همچنین می‌تواند اواسط روز پیام محبت آمیزی به همسر خود بدهد.

این قضایا باید در جامعه حاکم باشد. چند وقت پیش همایشی برگزار شده بود که سخنران جلسه در رابطه با روابط زن و شوهر صحبت می‌کرد و خانم‌های زیادی هم در جلسه حضور داشتند.

سخنران از زنان حاضر در جلسه درخواست می‌کند الآن با گوشی‌های همراه خود به همسرتان پیام بدهید و اظهار عشق و علاقه کنید، سپس هر جوابی دادند بلند پشت بلندگو بخوانید.

نفر اول در برابر اظهار محبت به همسر خود چنین دریافت کرده بود: "با من بودی؟! معلوم است که این مرد تا به حال چنین کلمه‌ای از همسر خود نشنیده بود.

نفرات بعد در برابر اظهار محبت به همسران خود چنین جوابی دریافت کردند: "متوجه منظورت نشدم"، "باز ماشین را کجا کوبیدی؟"، "چقدر پول لازم داری حاشیه نرو!!"

خیلی عجیب است؛ این پیام‌ها حاکی از این است که صفا و صمیمیت در زندگی‌های ما وجود ندارد و زنان تنها زمانی که با مشکل مالی برخورد می‌کنند قربان صدقه همسران خود می‌روند و این الفاظ، به الفاظی بی معنا در زندگی ما تبدیل شده است!!

رسول گرامی اسلام (صلی الله علیه و آله) می‌فرماید: اظهار عشق و علاقه زن و شوهر نسبت به یکدیگر وسیله پایداری زندگی آنان است.

نفرات بعد در برابر اظهار محبت به همسران خود چنین جوابی دریافت کردند: "بازهم امشب پدر و مادرت را دعوت کردی؟"، "راست برو سر اصل مطلب"، "یا خدا، باز چه دسته گلی به آب دادی"، "شما؟!!"

مشاهده کنید که نفر آخر اصلاً همسر خود را نشناخته است. این قضیه کاملاً در جامعه ما وجود دارد و ما هم می‌بینیم و لمس می‌کنیم. چه بسا بسیاری از بینندگان عزیز ما هم این قضیه را لمس کنند.

چرا ما باید تا این حد از اخلاق اهل‌بیتی، اخلاق الهی و اخلاق علوی جدا شویم؟! آیا واقعاً حضرت فاطمه زهرا (سلام الله علیها) و حضرت امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) چنین بودند؟! آیا رابطه حضرت امیرالمؤمنین و حضرت صدیقه طاهره همانند رابطه ما با همسرانمان بوده است؟!

این در حالی است که امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) می‌فرماید: به خدا قسم حتی یک بار هم حضرت فاطمه زهرا (سلام الله علیها) مرا نرنجاند.

این مایه افتخار است که زنی حدود ۹ سال با همسرش زندگی کند، اما یک بار هم او را نرنجاند. همچنین بالاترین افتخار برای مرد است که حدود ۹ سال از زندگی بگذرد، اما یک مرتبه هم از گل کمتر به همسرش نگوید.

ما ان‌شاءالله سیره علوی را هم عرض خواهیم کرد. اگر ما واقعاً تابع امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) هستیم، باید به گفتار و کردار علوی عمل کنیم.

عزیزان بیننده! امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) برای همه جهانیان الگوست. ما در جلسه گذشته بیان کردیم که «جورج جورداق» نویسنده مسیحی می‌گفت:

"ای دنیا چه می‌شد اگر در هر عصری شخصیتی همانند علی با آن کلام زیبایش، شجاعت، عبادت و سیره‌اش به ما تحویل می‌دادی تا الگوی ما باشد!!"

دوستان عزیز ما باید تلاش کنیم ائمه طاهرین (علیهم السلام) مخصوصاً حضرت امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) که گل سرسبد عالم هستی است را برای خودمان الگو قرار بدهیم. من در خدمت شما هستم.

مجری:

خیلی متشکرم. باز هم عزیزان بزرگواری کنند و سؤالات خودشان را برای ما از طریق پیامک بفرستند. آقای کیا زحمت می‌کشند مجدداً شماره تلفن‌هایی برای شما زیرنویس می‌کنند.

«۳۰۰۰۱۲۰۳» سامانه پیام کوتاه ماست و همچنین شماره فضای مجازی هم برای شما زیرنویس شده است تا از طریق برنامه‌های واتس آپ، تلگرام و وایبر پیام‌های خود را به دست ما برسانید.

شما می‌توانید نظرات، پیشنهادات در مورد موضوع برنامه و انتقاداتتان در مورد بحث اخلاق علوی را برای ما بگویید؛ همچنین می‌توانید سؤالاتی که مدنظرتان هست را برای ما پیام بدهید.

ما بحث اخلاق علوی را مطرح می‌کنیم و اسم برنامه هم «اخلاق علوی» است؛ منتها امشب به موضوع جایگاه اخلاق از دیدگاه اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) پرداخته‌ایم و مطالب بسیار شیرین و زیبایی هم شنیدیم.

بخشی از پیامک‌های بینندگان برنامه:

بنده به بخشی از پیامک‌های عزیزان بیننده اشاره کنم و سپس سؤالاتی که در این زمینه مطرح شده است را بیان خواهم کرد.

آقای وزواری از بندر گز شهر گلستان همانند همیشه همراه ما هستند و از ایشان ممنونیم.

مائده خانم از جزیره برای ما پیام دادند که به سؤالشان پاسخ دادیم و می‌توانند نماز استغاثه به حضرت صدیقه طاهره فاطمه زهرا (سلام الله علیها) را بخوانند.

کیفیت نماز چنین است که بعد از دو رکعت نماز آداب مختصری دارد به این صورت که سر به سجده می‌برید و ۴۱۰ مرتبه نام حضرت صدیقه طاهره فاطمه زهرا (سلام الله علیها) را می‌برید و در مفاتیح هم وجود دارد؛ ان‌شاءالله مشکل شما هم برطرف خواهد شد.

آقای زمانی از زرد کرمان گفتند: ما باید نماد اخلاق علوی باشیم.

آقای محمدرضا شکوهی از تهران گفتند: با افتخار می‌گویم که از شیعیان مولا حضرت امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) هستیم. الحمدلله؛ ان شاء الله همیشه همه رفتار و کردارمان هم علوی باشد.

عزیزی نوشتند: از استاد بخواهید برای همه مسلمانان به ویژه مسلمانان مظلوم تاجیکستان دعا کنند. ان شاء الله حتماً دعاگو خواهیم بود.

بیننده‌ای از برنامه‌های ما تشکر کردند و نوشتند: به خدا من از نام امیرالمؤمنین (سلام الله علیه)، نام همسرش حضرت فاطمه زهرا (سلام الله علیها) و نام فرزندانش هرچه خواستم به من دادند و تمام مشکلاتم را حل کردند، خدا را شکر می‌کنم. یا علی، یا فاطمه

البته خدمت این بیننده نازینی که این پیام را فرستادند عرض کنم که ما اهل بیت (علیهم السلام) و وجود نازنین حضرت امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) و حضرت صدیقه طاهره فاطمه زهرا (سلام الله علیها) را تنها برای حل مشکلاتمان نمی‌خواهیم.

درست است که وقتی گرفتار می‌شویم متوسل می‌شویم، اما وقتی که حاجتمان را هم ندادند و به درگاه خداوند متعال واسطه هم نشدند و مشکلاتمان هم باقی ماند حتی ذره‌ای از ارادت و عشق و محبت ما نسبت به اهل بیت (علیهم السلام) کم نمی‌شود و نباید شود.

ما اهل بیت (علیهم السلام) را به این جهت که محبوب خداوند متعال هستند دوست داریم و به همین خاطر هم محبوب دل ما هستند. یادمان باشد اهل بیت (علیهم السلام) را تنها برای قضای حاجت نخواهیم و اگر زمانی حاجتمان را ندادند نظرمان عوض نشود.

بنده مشاهده کردم گاهی اوقات شخصی به حرم امام رضا (علیه السلام) می‌رود، اما حاجت خود را نمی‌گیرد و با امام رضا (علیه السلام) قهر می‌کند و بیان می‌کند که تا حاجتم را ندهی نمی‌آیم.

این ادبیات و گفتار با امام مهربانی همانند امام رضا (علیه السلام)، حضرت صاحب الزمان (ارواحنا له الفداه) یا حضرت امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) شایسته ما شیعیان نیست.

آقا محمود از آلمان گفتند: سؤالات زیادی در ذهنم بود، اما موضوع برنامه امشب شما پاسخی به تمام آن سؤالات شد.

سرکار خانم مژگان جمالی از جهرم گفتند: خسته نباشید؛ ممنون از برنامه‌ای که واقعاً نیاز جامعه امروز است. از شما ممنونم.

عزیزی از گرگان سؤالی پرسیدند که سؤالشان را مطرح می‌کنم.

سمیه خانم از اهواز گفتند: سلام، هم اکنون برنامه شما بسیار جذاب و گیراست.

بیننده ما از گرگان که اسمشان را نمی‌برم، نوشتند: مادرم اهل نماز شب است، اما در فرهنگ خانوادگی‌شان رسم است که عروس باید در خانه برای مادر شوهر خود کار کند.

ظاهراً این آقا خانمی دارند که مادرشان نسبت به این موضوع خیلی حساس است. مادری که اهل نماز شب، عبادت و تهجد است. اگر خانم من برای مادرم کار نکند، مادرم به عروسش بی توجهی، بی محلی و بی‌احترامی می‌کند. خطاب به مادرم نصیحتی کنید.

استاد! نکته‌ای عرض کنم، سپس توضیحات حضرتعالی را داشته باشیم. استاد از افراد مذهبی انتظار دیگری داریم. ما از افرادی که اهل نماز شب، مسجد، نماز اول وقت و قرائت قرآن هست انتظار بیشتری داریم.

گاهی اوقات چنین افرادی سبب می‌شوند که نماز زیر سؤال برود و مردم به آن‌ها بگویند: "به جای اینکه نماز و قرآن بخوانی اخلاقت را درست کن!!"

البته این حرف، حرف درست نیست. عبادت باید سر جای خود باقی بماند و اخلاق هم باید سر جای خودش باقی بماند. گاهی اوقات به این افراد گفته می‌شود نمی‌خواهد به روضه امام حسین (علیه السلام) بروی و روضه بگیری، اما اخلاقت را درست کن.

همچنین گاهی اوقات به خانم‌های چادری گفته می‌شود: "نمی‌خواهد چادر سر کنی، اخلاقت را درست کن!!" این مسائل خیلی مهم است؛ افرادی که ظاهر مذهبی دارند باید در رفتارشان دقت بیشتری کنند تا وقتی با بداخلاقی و بدرفتاری به اصل دین و مذهب و رفتارهای مذهبی نزنند. خوب استاد حال توصیه بفرمایید.

آیت الله دکتر حسینی قزوینی:

دوستان عزیز اگر ما واقعاً اسلام را قبول کردیم، مذهب شیعه را قبول کردیم و ائمه طاهرين (علهیم السلام) را الگوی خودمان قرار دادیم باید مطابق رفتار آن بزرگواران عمل کنیم. شاعر می‌گوید:

من نمی‌گویم سمندر باش یا پروانه باش

گر به فکر سوختن افتاده‌ای جانانه باش

و:

یا رسم سکندری نگهدار

یا نام سکندری تو بردار

کسی به ما اجبار نکرده است که مسلمان باشیم، شیعه باشیم و تابع اهلبیت (علیهم السلام) باشیم؛ اما زمانی که تابع اهلبیت (علیهم السلام) شدیم باید ببینیم که سخنان آن بزرگوار برای ما چقدر ارزش دارد و چه جایگاهی دارد.

ببینید زن از نظر شرعی تکالیفی دارد اعم از اینکه حق ندارد بدون اجازه شوهر از خانه بیرون برود، اگر بداخلاقی کرد و شوهر از دست او ناراحت شد باید برود و از شوهر معذرت خواهی کند. اگر شوهر از زن راضی نباشد ملائکه او را تا صبح لعنت می‌کنند.

همچنین زن در مسائل زناشویی باید بی‌قید و شرط در اختیار شوهر باشد و هیچ عذری هم از او پذیرفته نیست. این در حالی است که زن نسبت به مسائل خانه تکلیفی ندارد.

عروس وظیفه ندارد که بیاید خانه جارو کند و بچه شیر بدهد. شما از هر مرجع تقلیدی که مقلد آن هستید استفتاء کنید؛ زن می‌تواند بگوید من بچه تو را شیر می‌دهم و اجرت می‌گیرم و این مسئله شرعاً جایز است!!

مجری:

البته زنان ما همگی اهل فضل هستند و مهربان‌اند و بدون هیچ درخواستی این کار را انجام می‌دهند.

آیت الله دکتر حسینی قزوینی:

بله درست است که انجام می‌دهند ولی به این صورت هم نباشد که کارهایی خلاف وظیفه بر دوش زن بیفتند. امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) جمله‌ای دارند که با تمام دنیا نمی‌توان آن را عوض کرد. حضرت می‌فرمایند:

«اَخْدُمُ اَخَاکَ فَاِنْ اَسْتَخْدَمَكَ فَلَا»

در برابر صفا و صمیمیت خادم باش، اما اگر دیدی از تو بهره‌کشی می‌کند این کار را انجام نده.

بحار الأنوار، نویسنده: مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، محقق / مصحح: جمعی از محققان، ج ۷۱،

ص ۱۷۸، ح ۲۰

بنابراین ما حقی نداریم که وقتی به منزل آمدیم و مشاهده کردیم که منزل بهم ریخته است داد بزنیم، زیرا ائمه طاهرین (علیهم السلام) می‌فرمایند:

«إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْضَبُ بِشَيْءٍ كَغَضَبِهِ لِلنِّسَاءِ وَ الصَّبِيَانِ»

خداوند عالم برای هیچ چیزی همانند ظلم به زن و فرزند غضب نمی‌کند.

بحار الأنوار، نویسنده: مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، محقق / مصحح: جمعی از محققان، ج ۱۰۱،

ص ۲۳، ح ۲۳

به عبارت دیگر غضب خداوند عالم به مردی که در محیط خانه به همسر و فرزندانش ظلم می‌کند، از هر غضبی بالاتر است. ما در روایت داریم مردی که به همسر و فرزندانش ظلم می‌کند را با جباران همانند «فرعون» و «نمرود» محشور می‌کنند.

در این حالت شخص به خدا می‌گوید: خدایا من که در حد «فرعون»، «نمرود» و «شداد» نبودم. از جالب خداوند متعال ندا می‌آید: «فرعون»، «نمرود» و «شداد» در محیط بزرگ امکانات بیشتری داشتند و ظلم کردند. تو هم در محیط خانه به خانواده‌ات ظلم کردی.

فرقی نمی‌کند «فرعون»، «نمرود» و «شداد» در محیط بزرگ‌تری که اختیارات بیشتری داشتند ظلم کردند و این شخص هم در محیطی که اختیار داشته ظلم کرده است.

خیلی جالب است که در احوالات یکی از خلفا و حکما نقل شده است که همسر مردی با او بداخلاقی می‌کرد و حرف‌های تندی به این شخص می‌زد. این مرد نزد حاکم می‌رود تا از همسرش شکایت کند.

مرد جلوی خانه حاکم منتظر بود تا حاکم از در منزل بیرون بیاید. در این حال متوجه شد که همسر حاکم هم شروع کرد و به حاکم ناسزا می‌گوید.

مرد با خود گفت: من آمدم تا نزد حاکم از اخلاق بد همسرم شکایت کنم، اما همسر حاکم هم به او بی‌احترامی می‌کند. اگر واقعاً حاکم انسان مقتدری بود، همسر خود را اصلاح کرده بود. مرد رفت و وقتی حاکم بیرون آمد به این مرد گفت: بیا ببینم برای چه کاری به اینجا آمده بودی؟!

مرد گفت: حقیقت این است که همسر من با من تندی می‌کند و آمده بودم تا به شما شکایت کنم، اما متوجه شدم که همسر شما هم مثل همسر من است و تو حرفی نمی‌زنی!!

حاکم گفت: من می‌بینم همسر من برایم غذا درست می‌کند، درحالی که وظیفه‌ای به این کار ندارد. می‌بینم همسرم برایم نان می‌پزد، درحالی که وظیفه‌ای به این کار ندارد. می‌بینم لباس‌هایم را می‌شوید و به فرزندم شیر می‌دهد، اما ملزم به این کارها نیست.

در برابر خوبی‌هایی که همسرم به من می‌کند، حرف‌های تندی هم می‌زند. من به خاطر خوبی‌هایی که همسرم نسبت به من می‌کند، تندی‌های او را هم تحمل می‌کنم.

وقتی که حاکم این حرف‌ها را زد، مرد آرام شد و گفت: بله، همسر من هم چنین کارهایی انجام می‌دهد. او لباس‌هایم را می‌شوید، غذا درست می‌کند، خانه را تمیز می‌کند و به فرزندم شیر می‌دهد.

هر گلی خاری هم دارد. اگر همسران به شما تندی کرد، شما این را بر سر زنتان نکوبید. همسران چندین کار خوب انجام می‌دهد؛ در مقابل حرفی هم می‌زند.

در روایتی که بیان کردم وارد شده است مردی که در برابر اخلاق تند همسرش صبر کند، خداوند عالم پاداش حضرت ایوب را به او می‌دهد. در میان انبیاء حضرت ایوب اکثر بلاء است.

همچنین اگر زنی در مقابل اخلاق بد همسرش اعتراض نکند و او را تحمل کند، خداوند عالم فردای قیامت پاداشی که به «آسیه» در مقابل اخلاق بد «فرعون» داد به او هم عطا می‌کند. بنابراین مشاهده کنید زندگی با گذشت و چشم پوشی امکان پذیر است.

من بارها می‌گویم مرد ایده‌ال در عالم هستی غیر از ائمه طاهرين (عليهم السلام) نبودند. مرد بی عیب و نقص از همه نظر اصلاً وجود ندارد. همچنین زنی بی عیب و نقص جز حضرت صدیقه طاهره فاطمه زهرا (سلام الله علیها) وجود ندارد.

خوبی‌ها و بدی‌های مردان جامعه کم و زیاد است؛ گاهی اوقات مردی ۷۰ مورد خوبی و ۳۰ مورد بدی دارد و دیگری برعکس است. زنان هم به همین صورت در خوبی و بدی با هم متفاوت‌اند. باید تحمل کنیم!!

مجری:

استاد اصطلاحی وجود دارد که می‌گویند همیشه نیمه پر لیوان را ببینید. خوبی‌ها و اخلاق خوب را ببینیم و اگر هم بدی وجود دارد، بدی‌ها را در مقابل خوبی‌ها ببخشیم.

آیت الله دکتر حسینی قزوینی:

اگر انسان بدی را می‌بیند، ببیند که این شخص در حق او چقدر خوبی کرده است. بدی‌ها را با خوبی‌ها بسنجد، سپس ببیند که آیا خوبی‌های این شخص بر بدی‌های او ارزش دارد یا ندارد.

اگر دیدی خوبی‌های همسرت بر بدی‌های او فزونی دارد، احساس کن که زندگی باید به نوعی سپری شود. زندگی دنیایی تنها ۱۰۰ سال یا ۱۲۰ سال است، اما زندگی آخرت میلیون‌ها سال ادامه دارد و اصلاً عدد در مقابل زندگی آخرت معنایی ندارد.

اگر شما عدد یک بگذارید و به اندازه تمام ذرات عالم جلوی آن صفر بگذارید، صفرها تمام خواهد شد ولی باز هم نمی‌توانیم تعداد سال‌های آخرت را محاسبه کنیم.

مجری:

بسیار خوب، خیلی متشکریم. ان‌شاءالله این مادر بزرگوار عنایت داشته باشند. مادری که مؤمن هستند، مادری که اهل عبادت و نماز شب هستند، عنایت داشته باشند و مقداری بیشتر هوای عروسشان را داشته باشند. امام صادق (علیه السلام) فرمودند:

«كُونُوا دُعَاةَ النَّاسِ بِغَيْرِ أَلْسِنَتِكُمْ»

ما باید مردم را به غیر از زبانمان به اسلام دعوت کنیم.

بحار الأنوار، نویسنده: مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، محقق / مصحح: جمعی از محققان، ج ۶۷،

ص ۳۰۹، ح ۳۸

اگر می‌خواهیم کسی را اهل ایمان و مذهب کنیم، باید با رفتارمان او را به اسلام دعوت کنیم. ما باید طوری رفتار کنیم که مردم به ما علاقه‌مند شوند. نباید به عروستان سخت‌گیری کند، اگر زمانی کار هم نکرد شما با خوشرویی و خوش اخلاقی و لبخند او را در مسیر قرار دهید.

البته عروس خانم هم باید توجه و عنایت داشته باشند که درست است وظیفه شرعی شما نیست، اما اگر می‌خواهید در دل مادر شوهر خود جا پیدا کنید از نظر اخلاقی موظف هستید که کمک کنید و در کارها سهیم کنید تا ان‌شاءالله مشکلات حل شود.

آیت الله دکتر حسینی قزوینی:

رضایت مادرشوهر رضایت شوهر است؛ اگر شما به مادر همسرت احترام بگذاری در حقیقت دل همسرت را بیشتر به دست می‌آوری و به خودت خدمت می‌کنی.

بخشی از پیامک‌های بینندگان برنامه:

مجری:

از حبیب آقا از قزوین ممنون هستیم.

آقا ناصر از یزد برای ما پیام فرستادند که از ایشان هم ممنون هستیم.

برخی از سؤالات مربوط به برنامه «کانون مهر» است. برنامه «کانون مهر» مربوط به مشکلات خانوادگی و مباحثی است که از نظر دینی و تربیت اسلامی باید پاسخ داده شود. همچنین عزیزان بیننده می‌توانند برخی از سؤالات را هم در اینجا مطرح کنند.

برنامه «کانون مهر» روزهای یکشنبه و سه شنبه ساعت ۱۸:۳۰ با حضور «استاد کرمی» پخش خواهد شد. عزیزان بیننده می‌توانند مباحث را به صورت ریزتر در آنجا مطرح کنند و استاد راهکار ارائه خواهند کرد.

ما در برنامه «اخلاق علوی» مباحث کلی اخلاق را مطرح می‌کنیم، البته شنیدن مطالب اخلاقی از زبان استاد لذت بیشتری دارد. عزیزان بیننده می‌توانند مسائل اخلاقی خود را به صورت ریزتر در برنامه «کانون مهر» مطرح کنند.

انشاءالله به حول قوه الهی اگر مشکلاتی پیش نیاید از هفته‌های آینده ساعت ۱۸:۳۰ به وقت ایران اسلامی برنامه «اخلاق علوی» را تقدیم حضور شما خواهیم کرد. هدف ما این است که مباحث اخلاقی را از نگاه و منظر حضرت امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) تقدیم کنیم.

استاد خیلی از دوستان بیننده التماس دعا داشتند. شب جمعه، شب رحمت و مغفرت است؛ به یاد همه درگذشتگان باشیم. پدرها و مادرهایی که در کنارمان نیستند و دلمان برایشان تنگ شده است.

همین الان که داشتم سر برنامه می‌آمدم، وقتی گوشی تلفن همراهم را چک کردم یک مرتبه عکسی که در کنار مادرم بودم را دیدم.

با خودم گفتم که چقدر خوب است شب جمعه در برنامه به همه جوان‌ها و کسانی که این نعمت بزرگ پدر و مادر بر سرشان نیست بگویم به یادشان باشند. ما می‌توانیم والدین خود را در کار خیر، حسنه، نماز، قرآن و دعا سهیم کنیم؛ ان شاء الله استاد هم دعا می‌کنند.

آیت الله دکتر حسینی قزوینی:

بنده هم در تأیید فرمایش حضرتعالی روایتی از امام رضا (علیه السلام) بیان کنم. چه بسا افرادی هستند که در زمان حیات پدر و مادر به آن‌ها احترام می‌کند و قربان صدقه آن‌ها می‌رود و واقعاً فرزند دلنشینی برای آن‌هاست، اما وقتی از دنیا می‌روند آن‌ها را فراموش می‌کنند.

امام رضا (علیه السلام) می‌فرماید: اگر ۲۴ ساعت بر مؤمنی بگذرد و یادی از پدر و مادر نکند، خداوند متعال او را عاق والدین محسوب می‌کند.

بنده خودم به شخصه اتفاق نیفتاده است که نمازی بخوانم و با یک صلوات آن را به روح پدر و مادرم هدیه نکنم. تا به حال در عمرم اتفاق نیفتاده است که بعد از فوت پدر و مادرم نمازی خوانده باشم و بعد از نماز قبل از اینکه تسبیحات حضرت زهرا بگویم به یاد پدر و مادرم نباشم؛ البته این از فضل خداوند تبارک و تعالی است.

چه بسا یک صلوات فرستادن هزینه‌ای هم ندارد. به قول آیت الله العظمی بهجت اگر تمام اذکار دنیا را در یک کپسول جمع کنند به ذکر صلوات تبدیل می‌شود. گفته شده است که مردگان خود را با یک ذکر صلوات خوشحال کنید.

سوره توحید ثلث قرآن کریم است، یعنی اگر کسی سه مرتبه سوره توحید بخواند گویا یک ختم قرآن کرده است. آیت الله العظمی بهجت که راه رفته هستند و چشم برزخی دارند، بیان می‌کنند من برای هدیه به اموات سوره توحید را نمی‌خوانم!!

آیت الله العظمی بهجت می‌فرمایند: من به جای سوره توحید ذکر صلوات هدیه به اموات می‌فرستم.

عزیزان از همین امشب تلاش کنند وقتی که از خواب بیدار می‌شوند، ذکر صلواتی هدیه به پدر و مادر بفرستند. اگر پدر و مادرشان زنده هم هستند فرقی ندارد، زیرا عمل مستحبی برای شخص زنده هیچ اشکالی ندارد؛ عمل واجب را نمی‌توان برای شخص زنده انجام داد.

اگر پدر و مادرتان زنده هستند نمی‌توانید نماز واجب برای ایشان بخوانید، اما می‌توانید نماز مستحبی بخوانید و ثواب آن را هدیه به پدر و مادرتان کنید.

مجری:

می‌توانید پدر و مادرتان را در زیارت یا هر عمل خیر دیگری سهیم کنید.

آیت الله دکتر حسینی قزوینی:

مخصوصاً در روایات وارد شده است والدینی که از دنیا رفته‌اند، در روزهای دوشنبه یا جمعه به زندگان خود سر می‌زنند و نگاه می‌کنند ببینند خانواده‌شان چکار می‌کند.

اموات زمانی که می‌بینند بازماندگان به فکر او نیستند و مشغول کارهای دنیوی هستند، با قلب شکسته و ناراحتی برمی‌گردند. ناراحتی اموات اثر وضعی در زندگی ما خواهد گذاشت.

دوست عزیزم جناب آقای «محمدی» این مطالب را به طور مفصل مطرح کردند. قطعاً پدر و مادر من به زندگی من سر می‌زند تا ببیند من و خانواده‌ام چکار می‌کنیم و در چه وضعیتی هستیم.

اموات اگر ببینند ما مشغول کارهای خیر هستیم و به یاد آنها هستیم خوشحال و شاداب و خندان برمی‌گردند، اگر ببینند ما مشغول کارهای دنیایی هستیم و اصلاً به یادشان نیستیم یا به آنها بی‌احترامی می‌کنیم، ناراحت می‌شوند و با ناراحتی برمی‌گردند.

قلب شکسته اموات زندگی انسان را فلج می‌کند. خداوند عالم چند ظلم را به قیامت نمی‌گذارد که یکی از آنها دل شکسته پدر و مادر است. ان شاءالله از همین امشب با پدر و مادرتان که در قید حیات هستند تماس بگیرید.

شما می‌توانید با یک تلفن، یک پیامک یا بوسه‌ای که به دست پدر و مادر می‌زنید دل پدر و مادر را شاد کنید.

اگر چنین کاری انجام دهید دل خداوند متعال هم شاد می‌شود و نعمت‌های خود را به طرف شما سرازیر می‌کند. همچنین اگر والدین شما از دنیا رفته‌اند، می‌توانید با ذکر یک صلوات روح آنها را شاد کنید.

خدایا تو را قسم می‌دهیم به آبروی حضرت محمد و آل محمد فرج مولای ما حضرت ولی عصر (ارواحنا له الفداه) نزدیک بگردان، ما را از یاران ویژه آن بزرگوار قرار بده.

خدایا رفع گرفتاری از جمیع گرفتاران بفرما. خدایا عزیزان ما در عراق، سوریه، یمن، بحرین، عربستان سعودی، افغانستان، پاکستان، تاجیکستان، ترکیه یا هر بلاد دیگری گرفتارند به حق حضرت محمد و آل محمد از همه آنها رفع گرفتاری بفرما.

خدایا حوائج ما، حوائج دست اندرکاران «شبکه جهانی ولایت»، حوائج بینندگان عزیز مخصوصاً حوائج عزیزان ولایت یاور ما برآورده نما. دعاهاى ما را به اجابت برسان.

والسلام علیکم ورحمة الله و بركاته

مجری:

اللهم صل على محمد و آل محمد و عجل فرجهم

والدین را به هر طریق ممکن فراموش نکنید. الآن هم که برنامه تمام می‌شود، شما نیت کنید و با هم ۱۴ ذکر نورانی و بافضیلت صلوات را به روح همه پدر و مادرها اگر هستند یا سایه‌شان بر سر ما نیست، هدیه می‌کنیم. فردا هم روز جمعه و روز وجود نازنین آقا جانمان حضرت صاحب الزمان (ارواحنا له الفداه) است.

آن سفر کرده که صد قافله دل هم‌ره اوست

هرکجا هست خدایا به سلامت دارش

یا علی مدد، خدانگهدار